

Nieuwbouw en vuurspooksel

Het was in 1926 dat onze Dika en Gerrit Jan Brinkman in de Vlesse aan de Vlessendijk begonnen te timmeren, zo noemde men toen een huis bouwen.

Van te voren hadden wij de huusstee al uitgegraven en zo wilden zij daar een boerderij bouwen op

die plaats waar wij vroeger menig keer gingen om kiefteneier te zoeken. Het metselwerk werd gedaan door Piet en Frans Obdeijn, het timmerwerk door de zwager van Gerrit Jan, Albert Vukkink, en Anton en Jan Koopman.

Wat de bouw van de boerderijen betrof was er al een heel verschil bij 15 jaar geleden toen in 1911 Bouwhuis en Marinusoom een nieuw huis bouwden.

Was het toen nog algemeen dat er beddesteeën werden ingebouwd, dit was nu uit de tijd. Er kwamen ledikanten in de slaapkamers en ook planken vloeren op de grote keuken.

Het bouwen van dit nieuwe huis in de Vlesse ging heel gauw, dit was men wel eens anders gewoon als de timmerleu of de metselders zich weer een paar dagen niet hadden laten zien en dan moest je um de haverklap weer met opgestreken zeil

hun weer achter de bokse zitten.

Het metselzand en het grint hadden wij uit de Holterberg gehaald, en de stenen van het kanaal bij de Zonnenberg.

De schilders die het huis in de grondverf zetten en de ruiten zetten waren van de firma Maats. Zoals ik al schreef was dit boerderij bouwen een heel verschil met de bouw in 1911 van Marinusoom zijn huis op de tweeakker. Toen liet men niet, zoals nu, het hout vrijwel kant en klaar komen. Het waren alleen de planken en het hout voor de ribben en deuren die men van de zaag- mulle liet komen. Het zogenaamde vierkante wark (balken, stiels, boavenplate, stekri'je) werd met de bielkant gehakt. Wat gezaagd werd, deden twee man met een trekzaag. Men rolde de boom op hoge schragen. Dan ging er één boven op de boom en de ander beneden, en dan maar zagen en zagen, dagen achtereen.

En dan kwam het kalk blussen. Deze kalk was in ongebluste toestand van het station in Dijkerhoek

Dit is mijn zuster Dika met Gerrit Jan,

en hun dochters Marietje en Jetje.

Dika is geboren op 5-11-1900 en is

gehaald. De burens hielpen vaak daarbij, ook met stenen en riet halen en het ophogen van de huusstee met wit zand.

Voor dit kalk blussen werd eerst een grote kuil gegraven.

Daarnaast werd een grote houten bak geplaatst met een

schuif aan het eind boven de kuil. Hierin werd de kalk gegooid. Dan water erop, en met veel gesis blustte die de kalk en dan werd de schuif opgedaan, en liep het in de kuil. Deze kalk gebruikte men voor de metselspecie, want portland cement was er toen nog niet, wel zogenaamde tras, een mengsel van schelpen, zand en gebluste kalk.

Als de fundamente er inzaten en het metselen was begonnen, werden de gebinten overeind gezet. Het waren speciale timmerlui die het vierkante wark deden (kanthakken en in elkaar zetten). De gebinten werden met hulp van de burens eerst naar binnengedragen en onder leiding van een timmerman overeind gezet, aan elkaar verbonden door de stekri'je, vastgemaakt met peggen (houten pennen) en van boven evenzo door de boavenplate. Bovenin de stiels, onder de boavenplate, maakte men nog spreedbanden. Dit was voor de stevigheid van de kap.

Hierbij werd dan een stevig borreltje geschonken. Het richtemeultje noemde men dat. Er moest wel een kanne (3 liter) jenever worden aangeschaft. Als de muren op de hoogte waren en de sporen erop gezet (de kap), werd er een tak opgezet. Dan werd er weer een borrel geschonken, evenals bij het leggen van de eerste steen.

En dan waren de rietdekkers aan de beurt. Bij Marinusoom zijn huis waren dat Kruipers Willem en Hein. Grootvader bracht dan riet en bandgarden en twijg, en dan mocht ik wel eens mee. Voor de middag brachten ze van ons altijd koffie. Grootmoeder had voor Grootvader een sneetje roggebrood met vlees meegedaan. Vroeger namen ze als ze van huis gingen vaak een sneetje roggebrood mee, voor de gehonger, wat dit is weet ik niet, maar ze zeiden als ze de gehonger hadden, namen ze een stukje brood en ze waren genezen. Grootvader kon zijn sneetje brood niet op en gaf de helft aan Hein. Die was er net aan begonnen, toen zijn Vader zei: "Jonge det mag ie neet wie hebt vastendag spi'j uut," en dat had hij ook gedaan. Ja, toen waren de katholieken hier nog erg nauw aan.

Zo kwam het huis dan klaar. Men had dit huis al voor die tijd voorspeld. Vuurspoeksel noemde men dit. Vroeger was het een algemeen geloof, dat men van tevoren een zogenaamd dwaallichtje zag op de plek waar het huis zou komen.

Bij Holterbroek had men het wel gezien, en ik heb het zelf de oude mulder horen zeggen: "Als bij Marinus licht is in de waskamer, dan is dat precies daar waar wij eerder een lichtje zagen." Eén ding heb ikzelf meegemaakt, dat Hendrik en ik op een avond samen op huis aanliepen dat Hendrik zei: "Zee, doar brand wat." Wij keken weer en zagen niets meer, Dit was precies de plek waar nu het huis van Antoon en Marie staat, waar toen nog geen sprake van was.

Ja, vroeger gebeurden er van die vreemde dingen en ook dat men een huis zag branden, dat later afbrandde. Dan kan men wel zeggen: "Ik geloof niet aan die dingen," maar een feit is dat er vroeger dingen gebeurden, die verder reikten dan ons verstand, Daarvoor behoef je toch niet bijgelovig te zijn.

Omstreeks 1921 bouwde Kuster Jan (Klein Lebbink) een nieuwe boerderij op wat vroeger onze veld was en enige jaren later Schotmans Hein (Rodijk) op het vroegere Reuskesveld en Hogenkamp in de Hemmekesveld. Omstreeks 1928 Jeurlink en Aytink in Schaarsveld en later Joh. Marsman, Boode, Kogelman, Vette Hennen Johan, Grooten en Schaars Willem in Schaarsveld. Later Joh. Haverslag, Slijkhuis en Antoon Haverslag op de Schotbeld en Bernard Ten Have in het Moddervenne. Ook is er

veel gebouwd of werd de oale convente gedeeltelijk afgebroken en vernieuwd en dan werden zoveel mogelijk de oude stenen weer gebruikt, die eerst gebikt werden (oude kalk eraf gebikt).

In 1924 hebben wij de schuur verbouwd en verplaatst van de westelijke zijde van het huis naar de oostelijke. De kap werd daartoe in zijn geheel verplaatst op houten battelings met rolletjes eronder. Hij werd centimeter na centimeter verplaatst voor de achterdeur langs en toen op de plaats in de stenen muren gezet. In de schuur had je varkenshokken en paardestal en voorin het kookhuis met schoorsteen.

In 1927 hebben wij een nieuwe voormuur in het huis gezet, met twee ramen. Het metselwerk deden Piet en Frans Obdeijn en het timmerwerk Derk Jan Nijland (Heldermans Derk).

In de schuur werd het metselwerk gedaan door J. H. Littink en opperman W. Scholten, beiden uit Bathmen.

STOOMSTEENFABRIEKEN
 „Petra” te Deventer
 „Scherpenhof” te Terwolde
 „Hengforden” te Olst
 POSTREKENING No. 7119
 Bankier SALLANDSCHE BANK
 DEVENTER

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
OVERIJSELSCH E STEENFABRIEKEN

DEVENTER, 8 April 1924

Maandelijksche Nota voor den Heer

J. Struik Okkenbruech
 van „OVERIJSELSCH E STEENFABRIEKEN”

Folio 341

1924	voor aan U verkocht en geleverd:	per 1000	z	10	
April 8	2500 boerengrauw	26 50	f	66 25	f
	franco af wal Sonnenberg				66 25

Over bovenstaand bedrag zal

a.s. $\frac{\text{per postkwitantie}}{\text{per wissel}}$ gedisponeerd worden.

Nota voor 2500 boerengrauw stenen, totaal fl. 66,25

franco af wal Sonnenberg